

AUTOR **RENÁTA BOTEV, PETRA GABARÍKOVÁ**
FOTO **ARCHÍV REDAKCIE A ARCHÍV DIZAJNÉRKY**

Radí dizajnérka
Renáta Botev

JEDÁLEŇ

ČO JE TAJNOU PRÍSADOU
K VYTVORENIU SKUTOČNÉHO
KULINÁRSKEHO ZÁŽITKU?

Rovnako ako v prípade celého interiéru, tak aj pri plánovaní priestoru akým je jedáleň je potrebné zohľadniť niekoľko esenciálnych faktorov. Identifikovať štýl, vybrať preferované farby a materiály, určiť veľkosť stola a počet stoličiek, stanoviť ich rozmiestnenie a zväziť zaobstaranie doplnkového nábytku. Či už vaša jedáleň bude slúžiť ako intímny priestor pre stretnutie s blízkymi priateľmi alebo v nej budete hostiť vínom a jedlom obchodných spoločníkov jej návrh zverte nadčasovým dizajnovým riešeniam. Plne praktickým a presne podľa vášho vkusu!

Nájsť štýl jedálne, ktorý vyhovuje vám a vašim hosťom dokonale!

Tam, kde končí zariadenie kuchyne a začína vybavenie obývačky. Na tejto pomyselnéj hranici stojí priestor, ktorý je druhým spoločenským miestom domácnosti, vychutnávame si v ňom dobré jedlo, hostíme priateľov alebo trávimе chvíle s rodinou. Jedáleň je špecifickou časťou domu, ktorá musí byť pripravená uniesť každodenné stolovanie, výnimočné rodinné stretnutia, pracovné obedy a dokonca aj slávnostné príležitosti. Ďalší diel seriálu o interiérovom dizajne sme s dizajnérkou Renátou Botev venovali práve jedálni a všetkým jej špecifikám. Veď vycibrený štýl jedálne a stolovania sa cení rovnako ako chutné jedlo. Nezapudnite preto pri gastronomických pôžitkoch na tú najhlavnejšiu ingredienciu!

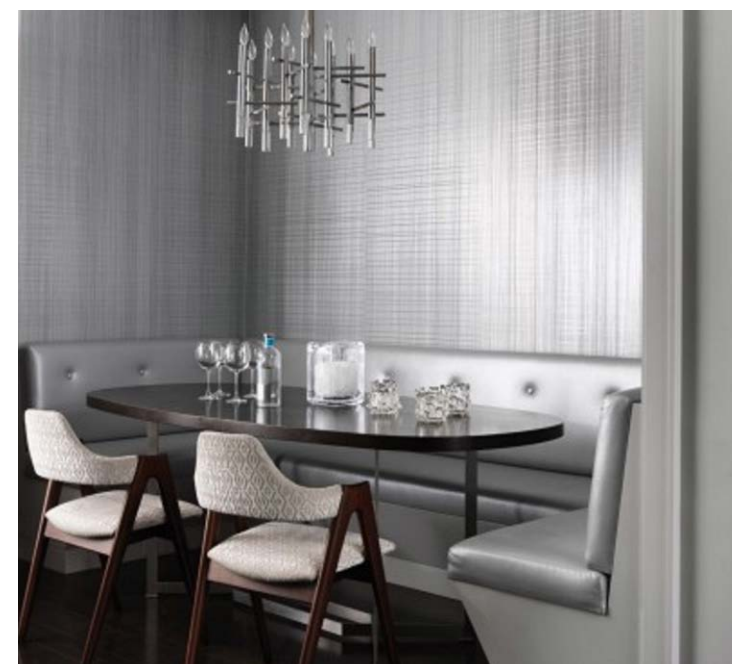
„V praxi sa často stretávam s návrhmi domov a bytov, ktoré majú vyhradené len jedno miesto pre stolovanie, a to väčšinou ako súčasť kuchynského priestoru. Obyvatelia takejto domácnosti časom zistia, že veľký stôl neposkytuje dostatok intimity a tepla pre každodenné rodinné stolovanie a naopak, menší variant nepojme všetkých hostí, ktorých by radi privítali a pohostili vo svojom dome. Bežným riešením tejto situácie je vytvorenie zóny neformálneho rýchleho stravovania a druhej slávnostnej zóny formálnej jedálne. Toto je bežná prax rezidenčných projektov v Európe aj vo svete.“

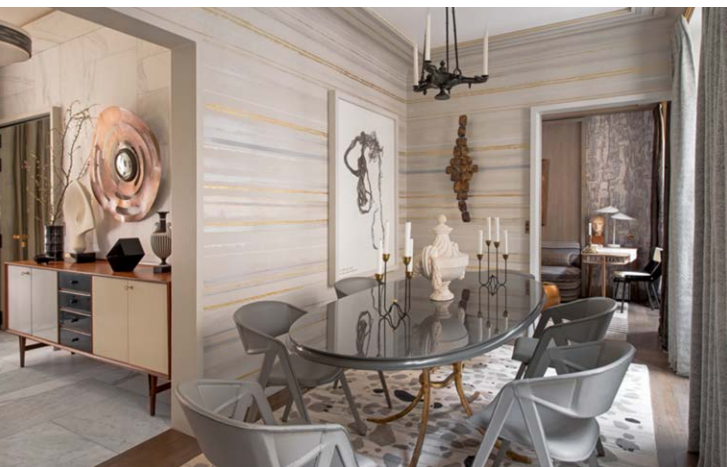
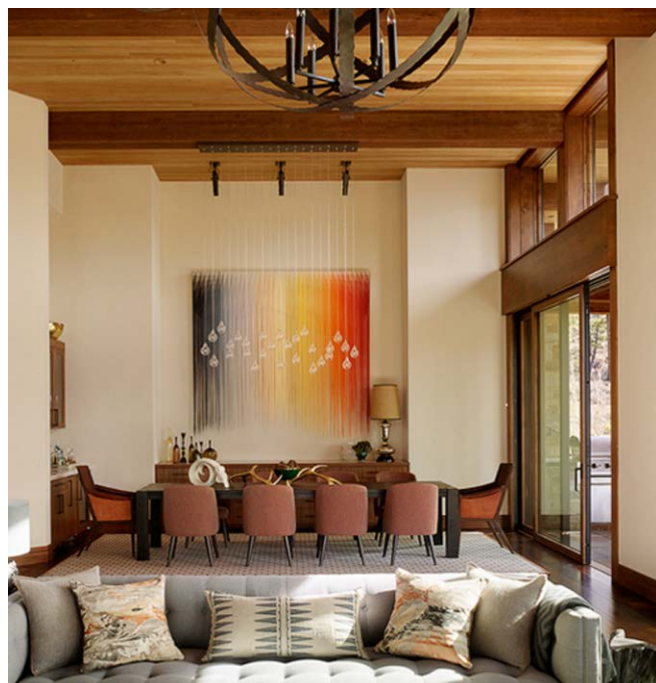

↑ **Formálna jedáleň** je výlučným miestom v domácnosti určeným pre špeciálne príležitosti žiadajúce si slávnostné prestieranie, vybranú etiketu stolovania a podávania kulinárskych jedál. To sa nepochybne odráža na výbere stoličiek a stola. Zvyčajne sú vyhotovené z luxusných materiálov akými sú tvrdé drevíny. Stoličky majú navyše rafinované luxusné čalúnenie. Svieže vyhladené obrusy a luxusný jedáľenský porcelán, strieborný príbor a krištáľové poháre zastupujú ďalšie prvky, ktoré dodajú jedálni ten správny punc noblesy. Tento typ jedálne by mal tiež obsahovať príručný nábytok plniaci pri stolovaní a zábave úlohu bufetu alebo príborníka a v neposlednom rade neprehliadnuteľné umelecké predmety alebo obrazy.

✓ **Neformálna jedáleň** je oveľa uvoľnenejšia a otvorená dizajnovým kreáciám. V skutočnosti to ani nemusí byť samostatná miestnosť, skôr ide o vyhradený priestor v rámci otvorenej kuchyne alebo zimnej záhrady. Neformálne stravovacie priestory sú obzvlášť skvelé pre každodenné použitie. Nábytok nemusí dodržiavať konvencie a vzhľadom k pravdepodobnej blízkosti kuchyne nie je kladená požiadavka na doplňujúci úložný priestor. Kompletný jedáľenský servis je často nahradený základným každodenným riadom. Oveľa väčšia voľnosť je kladená aj pri dekorovaní a prestieraní stola.

Existujú triky na vytvorenie pružného priestoru jedálne, ktorý bude rovnako vhodný pre formálne aj neformálne príležitosti. Tajomstvo je v správnom nadekorovaní jedáľenského stola. Oblicť jedáleň všedne alebo slávnostne znamená vytvoriť elegantnú dekoráciu pre slávnostné príležitosti a zjednodušenú pre každodenné stolovanie. Siahnite po honosných obrusoch, striebre či krištáli a stôl doplňte kvetmi a sviečkami. Pri obzvlášť slávnostných chvíľach prekvapte vašich hostí originálnou kartičkou s menom, čo vám celkovo uľahčí usadenie väčšieho počtu ľudí. Pri menej formálnych udalostiach zvolte jednoduchší riad a poháre, pokojne aj so zábavným motívom a doplnky vo farebných prevedeniach. Striebro nahradte niečím sezónnym a vyberte pestré podložky pod taniere.

Ak ste si ujasnili charakter vášho budúceho stolovacieho priestoru, je čas na určenie jeho vzhľadu a konkrétnej podoby podľa vybraných špecifik daného dizajnu. Existuje niekoľko populárnych štýlov, ktorými sa môžete inšpirovať pri jej kreovaní a zariaďovaní:

TRADIČNÁ JEDÁLEŇ

Vyznačuje sa veľkolepým dreveným nábytkom zahŕňajúcim plnú jedálenskú zostavu so stolom, stoličkami, bufetom a príborníkom vyrobených z tých najkvalitnejších drevín. Pri tomto štýle sa kladie dôraz na krištáľový luster či luster z tepaného železa doplnený krásnymi nástennými lampami.

VIDIECKA JEDÁLEŇ

Podobu vidieckej jedálne určuje rustikálny štýl, ktorý sa vyznačuje bielym či patinovaným drevom v neutrálnych bielych farbách a pastelových paletách farieb. Vo zvýšenej miere sa tu vyskytujú organické materiály ako prútie či ratan. Ten správny charakter ešte dotvárajú drevené rebrikové operadlá stoličiek a lavíc často umocnené odnímateľnými vankúšikmi sedadiel.

OZDOBNÁ JEDÁLEŇ

Tento štýl ako už napovedá samotný prívlastok charakterizujú predovšetkým komplikované dekoračné elementy, honosnosť a pompéznosť. Prejavuje sa to najmä na dreve, ale aj ostatných prvkov jedálne ako je čalúnenie nábytku tvorené brokátmi a damaškom. Dojem prepychu dotvára veľkolepý nápadný luster a pozlátený riad, na ktorom sa výhradne servíruje. Štýly ako rokoko, gotika a všetky epochy „Louis“ sú presne štýlom, ktorý vám poslúži ako predloha pre vašu ozdobnú jedáleň.

KLASICKÁ JEDÁLEŇ

Klasiku v jedálni zhmotňuje hotelové stolovanie s typickými naškrobenými bavlnenými obrusmi, bezchybne vylešteným príborom a nadčasovými

siluetami nábytku. Klasická jedáleň si žiada čistotu, eleganciu a štylizovanosť a tú do nej vnáša biela, prítomná najmä na textíliách. Cieľom je vizuálna dokonalosť! A to aj na tanieri. Menu „haute cuisine“ sa ponúka presne s týmto štýlom.

MODERNÁ JEDÁLEŇ

To je miesto, kde uplatnenie nachádzajú pokrokové dizajnérske prvky. Či už sú to sklenené jedálenské stoly, vizuálne hranice lámajúce sochárske prvky na stoličkách či brilantne premyslený dizajn, zaručene dosiahnete „wau“ efekt. Ikonické vzory sú oporou tohto štýlu, a pokiaľ ide o farby, obe varianty - puristické neutrálne tóny alebo pestré živé farby sú vítané s rovnakou účinnosťou.

JEDÁLENSKÝ STÔL – KRÁĽ PRIESTORU

Jedáľenský stôl je srdcom stolovacieho priestoru a hlavným determinantom určujúcim podobu vašej novej jedálne. Od jeho tvaru a materiálového vyhotovenia sa odvíja celkové zariadenie jedálne, preto nepodceňte jeho vzhľad. Podobne ako iný druh nábytku, aj jedáľenský stôl je predmetom dizajnérskeho kreovania v súlade s najnovšími trendmi. Aj tu sa vám tak naskytá možnosť výberu z najrôznorodšieho portfólia stolových kúskov:

↑ Tradičný

Noblesný a kultivovaný, kvalitný a starostlivo vybraný, často vyrobený z mahagónu alebo čerešne s prídavnými doskami umožňujúcimi kedykoľvek zväčšiť plochu stolovania. Párujte ho so stoličkami, ktoré sú v kontraste s jeho charakterom a bude pôsobiť viac neformálne, nie ako garnitúra nábytku.

↑ Tradičný na jednej podeste

Datuje sa už od čias Rímskej ríše a popularitu si opäť získal v 18. storočí v Anglicku. Za okrúhly stôl na jednej nohe sa ľahko posadíte a pri stolovaní vám nebudú prekážať žiadne nohy. Predáva sa aj s dopĺňujúcimi doskami pre možnosť zväčšenia plochy stolovania, či už do kruhu alebo elipsy.

↑ Rustikálny a moderný

Neotesaný materiál pôsobiaci hrubo, pritom skromne a masívne. Zohreje minimalistickú jedáleň a jeho jednoduchosť garantuje, že ho zladíte so stoličkami všetkých štýlov.

↑ Moderný na jednej podeste

Elegantný klasický retro štýl. Dá sa spárovať s akoukoľvek stoličkou a zapadne do scenára zariadenia v modernom i klasickom priestore.

↑ Farmársky

Typický pre 18. storočie ako pracovný stôl v kuchyni. Hoci má rustikálny a vidiecky charakter, s modernými stoličkami vytvorí dokonalú dizajnérsku dvojicu.

↑ Švédsky

Založený na dizajne 18. storočia a inšpirovaný francúzskym neoklasicizmom. Tento štýl prináša do priestoru vzdušnosť a neformálnosť.

→ „Na kozách“

Známy zo stredoveku, vyrobený z drsného a neopracovaného dreva, ktoré sa vylepšuje používaním. Je výzvou pre akýkoľvek interiér. Dnes sa ponúka v tradičnom i modernom prevedení.

AKO KÚPIŤ JEDÁLENSKÝ STÔL?

Tvar a forma

Štandardne sú k dispozícii kruhové a štvorcové tvarové riešenia stolov. Ich koncepciu prispôbte dispozícii priestoru jedálne a tiež účelu. Kruhové stoly podporujú konverzáciu a sú obzvlášť vhodné, pokiaľ usporadúvate doma pracovné večere alebo obedy a v prípade rodinných stretnutí vám umožnia byť doslovne v kruhu svojich najbližších. Zaujímavou alternatívou k jednému veľkému obdĺžnikovému stolu sú dva kvadrátne stoly. Jeden určený pre rodinné stolovanie a pripojením druhého kedykoľvek získate adekvátny priestor pre pohostenie vašich hostí.

Materiály

Osobitnou kategóriou pri výbere jedáľenského stola je jeho materiálové vyhotovenie. Každý z materiálov prináša do priestoru určité kvality, rozhodujúcim faktorom však býva praktickosť, ľahká údržba a odolnosť.

Drevo

Najpopulárnejšou voľbou spomedzi materiálov ostáva drevo i vďaka jeho jedinečným vlastnostiam schopným splniť požiadavky na trvácne, univerzálne a originálne riešenia. Vyznačuje sa pestrosťou po estetickú i funkčnú stránku, preto je jeho popularita viac než opodstatnená. Drevený stôl môže byť jednoduchý a plne subtilný, ale tiež rôzne dekoratívny v závislosti od povrchových úprav. Možnosti rezbárstva, vykladania a intarzie mu pridávajú len na krásu.

BÝVANIE INTERIÉROVÝ DIZAJN

Dyha

Dyha je tenký plátok dreveniny vznikajúci lúpaním jej kmeňa, kedy vzniká originálna kresba dreva, ktorá dodáva interiéru jedinečný vzhľad v akejkoľvek podobe. V prípade stola je spájaná k pevnému panelu ako základ konštrukcie konkrétneho nábytku. Dýhy sú pružné a odolné, sú k dispozícii v takmer každej drevine, vrátane exotických a vzácných drevín, vďaka čomu z nej môžete vyhotoviť akýkoľvek kúsok presne podľa vašich predstáv.

Sklo

Dôkladne moderná voľba. Sklo je ideálne pre elegantné a estetické riešenia, funguje dobre v miestnostiach, ktorých priestorové možnosti neumožňujú využiť drevenú konštrukciu, pretože opticky je jej štruktúra hustejšia a vizuálne viac zaťažá priestor. Pri zvýšení pevnosti nábytku sa využíva tvrdené sklo, ktoré podporuje jeho trvácnosť, stabilitu a celkovú funkčnosť.

Štandardná výška jedáleňského stola je stanovená na 75 centimetrov, hoci niektoré jedáleňské stoly ponúkajú o niekoľko centimetrov vyššie nohy. Dôležitý je súlad so stoličkami, a to nielen štýlový či materiálový, ale aj výškový. Vzdialenosť medzi hornou časťou nôh sediaceho a najnižším bodom stola by pre maximálne pohodlie pri sedení mala byť 19 cm. Pokiaľ nekupujete celú zostavu, ale uvažujete o kúpe stola a stoličiek nezávisle, dbajte na tento faktor, aby ste si stolovanie mohli vychutnať bez akýchkoľvek rušivých elementov.

Jednou z posledných skutočností, ktoré vám umožnia pohodlné používanie jedáleňského stola je rozmiestnenie jeho jednotlivých nôh. Stanovte si maximálny počet osôb, ktoré budú pravdepodobne súčasne za stolom sedieť a tomu prispôbte ich polohu. Nemali by sa nachádzať v tesnom dosahu ľudských nôh a tým narúšať pohodlie a pôžitok z kulinárskeho zážitku. Ak nemožno nájsť vyhovujúcu kompozíciu, rozhodnite sa pre stôl na podstavci, ktorý je ideálnou alternatívou k tradičnej štvorohej štruktúre.

Kov

Kov v prípade jedáleňských stolov nachádza uplatnenie ako báza a základ ich konštrukcie. Najčastejšie vystupuje v spojení s inými materiálmi ako drevo, mramor či sklo a je predurčený pre elegantný a štýlový dizajn. Môže byť lesklý, brúsený, kovaný alebo pokrytý práškovou farbou. V každej podobe je zárukou štýlu a vkusu.

Pergamenová koža

Pergamen je povrch zo super-jemnej zvieracie kože (zväčša kozacia), ktorá je aplikovaná na drevené panely tradičnou remeselníckou technikou. Zvyčajne sa upravuje do vysokého lesku, ktorý tak dokonale imituje lakované povrchy.

Mramor

Je ďalší tradičný materiál, ktorý môže byť nositeľom modernosti v jedáleňskom interiéru. Často sa mu prisudzuje úloha dosky stola, ktorá sa kombinuje s dreveným alebo kovovým podkladom. V súčasnosti sú na trhu aj plne mramorové stoly, ich použitie si však vyžaduje dôkladné premyslenie a dômyselný návrh. Vzhľadom k vyššej hmotnosti tohto materiálu, je vždy dôležité skontrolovať nosnosť podlahy.

Kolko ľudí môže sedieť za stolom? Všeobecným pravidlom stolovania je zabezpečiť osobe sediacej za priestor dlhú plochu 60 centimetrov a 70 centimetrov v prípade použitia stoličiek s podrúčkami. Ak si nie ste aj tak istý správnu veľkosťou stoličiek, ako vhodná pomôcka vám poslúži táto tabuľka:

Počet osôb	Okrúhly stôl priemer (cm)	Obdĺžnikový stôl dĺžka (cm)	Oválny stôl dĺžka (cm)
4	91-112	91-122	91-112
4-6	112-137	122-152	112-142
6-8	137-183	152-198	142-183
8-10	183-213	198-213	183-213
10-12	213-244	213-274	213-244

VÝBER JEDÁLEŇSKEJ STOLIČKY

Vo všeobecnosti poznáme dva typy stoličiek – s podrúčkami a bez podrúčiek. Okrúhle, oválne alebo štvorcové stoly si vyžadujú použiť jednu sadu stoličiek, zatiaľ čo obdĺžnikový stôl využíva kombináciu oboch typov stoličiek. Za vrch stola sa dávajú podrúčkové stoličky a na dlhú stranu stola tie štandardné.

Hoci jedáleňské stoličky môžu byť vyrobené z akéhokoľvek masívneho dreva, bukové nohy sú takmer univerzálnou voľbou pre drevené riešenia vďaka pevnosti a trvanlivosti tejto dreviny.

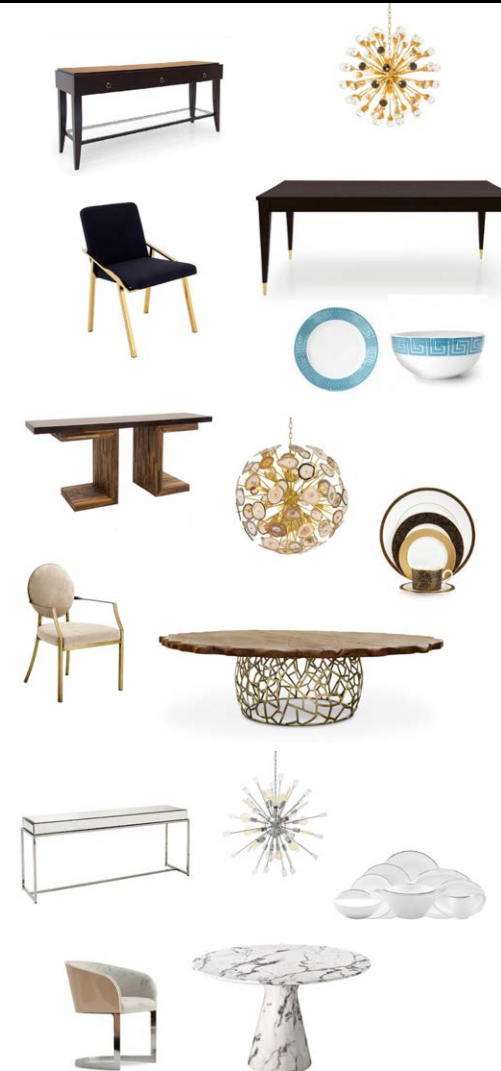
Odolnosť, trvácnosť a najmä príjemný vzhľad dodáva stoličkám čalúnenie. Pri výbere poťahového materiálu je dôležité zamerať voľbu na čalúnnické tkaniny, ktoré vykazujú dobrý oderový koeficient tzv. Martindale – ide o najtradičnejšiu metódu používanú k testovaniu odolnosti tkaniny, ktorá je vierohodným ukazovateľom pevnosti. Jednou zo známkov vysokej kvality je tiež samotná výplň, popruhy a páskovanie, ktoré sa podieľajú na pohodlnom sedení, ako aj tvarovej stabilite počas niekoľkých rokov používania.

Podobne ako pre jedáleňské stoly, existuje niekoľko nepísaných pravidiel aj pre jedáleňské stoličky: Optimálna veľkosť stoličky je určená minimálnou hĺbkou 45 cm a výškou sedadla,

ktorá by mala dosahovať výšku aspoň 46 cm. Jej šírka je ovplyvnená štýlom stoličky, preto by mala zodpovedať plánovanému počtu sedacích miest a tiež rozmerom stola. Pre ľahký pohyb a bezpečné servírovanie ponechajte aspoň 80 cm medzi zadnou časťou stoličky a stenou alebo príborníkom.

AKO MIXOVAŤ VECI, ABY LADILI? MODERNÝ STÔL ZASADENÝ DO DVOCH ŠTÝLOVÝCH KONCEPTOV

← → Klasický stôl s čistými líniami v kombinácii so vzdušnou servírovacou konzolou.

Je spárovaný s modernými kovovými stoličkami, kde zlatý akcent na nohách stola tvorí dekoratívny základ celého konceptu. Moderný luster v štýle sputníka a porcelán so svetlou modrou bordúrou s gréckym vzorom dodajú správnu farebnosť tejto neutrálnej kombinácii. Ak chcete dosiahnuť štýl a la hotel delux spárujte stôl s umeleckými ručne vyrezávanými stoličkami. Dalí vyrobenými z mahagónu a jedlo servírujte na bielom porceláne. Stôl bude dokonale ladiť tiež so stoličkami v bielej farbe s vysokým leskom.

← → Moderný a jemne rustikálny stôl, pritom plne elegantný.

V prvom návrhu stôl komplementárne doplní moderná kovová stolička s klasickými prvkami, na servírovanie slúži drevená konzola a jedáleň rozžiari luster s ozdobami z prírodného kameňa achátu. Ak však túžite vniesť do jedálne viac klasiky, doplňte stôl klasickými stoličkami a konzolou, ktoré sú vzájomne prepojené tzv. kabrio nohami z obdobia Ľudovíta XV. a nad stôl zaveste jeden veľký alebo niekoľko menších lusterov v štýle laterna.

← → Mramorový stôl na podeste a dve Art Deco nálady.

Inklinujte viac ku glamour alebo romantickému štýlu? Tento stôl si bude výborne rozumieť so zrkadlovým nábytkom, ktorý je jedným zo symbolov obdobia Art Deco zhmotňujúceho v akomkoľvek priestore pôvab, kúzlo a príťažlivosť. Luxusná glamour stolička Giulietta je bezchybné dyhovaná javorovým drevom s lesklým povrchom a očalúnená v krásnom svetlom zamate. Komfortný moderný štýl bukové drevo v podaní stoličky Alina tvarovanej originálnymi sínusovými krivkami štýlovo dotvára celkový Art deco jedáleňský koncept. Červený farebný akcent prítomný na čalúnení a porceláne navyše prináša radosť do tohto moderného mixu.

